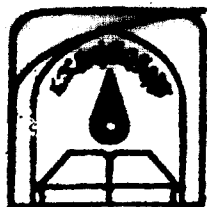

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۲۲۹۸
۲۶ - ۲۵ - ۲۴

۲۹۴۹.

دانشگاه تربیت مدرس
دانشکده علوم انسانی

016314

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد رشته حسابداری

بررسی عوامل موثر بر به موقع بودن گزارشگری مالی سالیانه شرکتها
در بازارهای سرمایه (بورس اوراق بهادار تهران)
طی سالهای ۱۳۷۴ الی ۱۳۷۸

۱۳۸۰ / ۱۱ / ۲۴

حجت سرهنگی

استاد راهنما
جناب آقای دکتر حسین اعتمادی

استاد مشاور
جناب آقای دکتر عادل آذر

دی ماه ۱۳۸۰

۳۹۴۹۰

تاییدیه اعضای هیئت داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضاء هیئت داوران نسخه نهایی پایان نامه آقای حجت سرهنگی

تحت عنوان: بررسی عوامل مؤثر بر بموقع بودن گزارشگری مالی سالیانه شرکتها در بازار سرمایه (بورس اوراق

بهادار تهران) طی سالهای ۱۳۷۴ الی ۱۳۷۸

را از نظر فرم و محتوی بررسی و پذیرش آن را برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می کنند.

اعضاء هیئت داوران

۱- استاد راهنما: جناب آقای دکتر حسین اعتمادی

۲- استاد مشاور: جناب آقای دکتر عادل آذر

۳- استاد ناظر: جناب آقای دکتر عباس مقبل

۴- استاد ناظر: جناب آقای دکتر محمدعلی آقایی

۵- نماینده شورای تحصیلات تکمیلی: جناب آقای دکتر محمدعلی آقایی

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشارات پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود مراتب را قبلاً بطور کتبی به مرکز نشر، دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه)، عبارت ذیل را چاپ کند.

«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد نگارنده در رشته حسابداری است که در سال ۱۳۸۰ در دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی جناب آقای دکتر حسین اعتمادی و مشاوره جناب آقای دکتر عادل آذر از آن دفاع شده است».

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های نشریات دانشگاه تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به مرکز نشر دانشگاه اهداء کند، دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ بعلاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود از طریق دادگاه معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تأمین نماید.

ماده ۶: اینجانب حجت سروهنگی دانشجوی رشته حسابداری مقطع کارشناسی ارشد تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده به آن ملتزم می شوم.

تقدیم به :

روح مادرم

همسرو فادارم

و خواهران گرامیم

تشکر و قدردانی

بعد از حمد الهی و سپاس از آن هستی بخش جهان که با اراده خویش، بخشنده هر هستی و افزونی است. اینک به فضل خداوند متعال، پایان نامه کارشناسی ارشد خود را نگاشته ام، وظیفه خود میدانم که مراتب تشکر و سپاس را از استاد محترم جناب آقای دکتر حسین اعتمادی که با راهنماییهای دلسوزانه خود در تمامی مراحل این پژوهش و دوران تحصیل کمکهای ارزشمند و مؤثری به اینجانب نموده اند و جناب آقای دکتر عادل آذر که با مشاوره های گرانمایه خود باعث بهبود مطلوبیت نتایج این پژوهش گردیده اند و همچنین از استادان ناظر جناب آقای دکتر محمدعلی آقایی و جناب آقای دکتر عباس مقبل که درطول مدت تحصیل و پژوهش در محضر پر برکتشان بوده ام، تشکر و قدردانی نمایم.

و همچنین بر خود لازم میدانم از زحمات و محبت همه عزیزانی که ذکر نام آنها از حوصله این تحقیق خارج می باشد و به انحاء گوناگون در مراحل مختلف انجام این تحقیق به بنده کمک نموده اند تشکر و قدردانی نمایم.

حجت سرهنگی

دی ماه ۱۳۸۰

چکیده

این پژوهش نتایج یک تحقیق تجربی از بموقع بودن گزارشگری مالی سالیانه ۹۲ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران را گزارش می کند. آن همچنین عواملی را که بر گزارشگری بموقع این شرکتها اثر می گذارد دربردارد. نتایج نشان داد که ۹۹/۹۹ درصد از شرکتهای نمونه گزارشاتشان را فوراً به عموم مردم ارائه نمودند (گزارشهای سالیانه حسابرسی شده اشان را در مهلت قانونی مقرر به بورس اوراق بهادار تهران ارائه دادند). پنج عامل اندازه، سودآوری، اهرم و عمر شرکت و نزدیکی پایان سال مالی به فصل شلوغ حسابرسی در این تحقیق مورد آزمون قرار گرفتند که تنها بین سودآوری شرکت و مدت زمان گزارشگری رابطه معنی داری مشاهده گردید. بدین ترتیب که مدت زمان گزارشگری تابعی نزولی از سودآوری شرکت است. و بین دیگر عوامل و مدت زمان گزارشگری رابطه معنی داری مشاهده نگردید. البته یافته های تحقیق با محدودیتهایی همراه بوده است.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول

کلیات تحقیق

- ۱-۱) مقدمه ۲
- ۲-۱) اهمیت موضوع ۳
- ۳-۱) تعریف مسأله و بیان اصلی سؤالهای تحقیق ۴
- ۴-۱) سابقه و ضرورت انجام تحقیق ۵
- ۵-۱) فرضیه‌های تحقیق ۶
- ۶-۱) اهداف تحقیق ۶
- ۷-۱) کاربردهای تحقیق ۷
- ۸-۱) قلمرو تحقیق ۷
- ۹-۱) روش تحقیق ۸
- ۱۰-۱) محدودیت‌های تحقیق ۸
- ۱۱-۱) تعریف واژه‌های اختصاصی ۹
- ۱۲-۱) ساختار تحقیق ۱۰

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل دوم

زمینه‌های نظری و ادبیات تحقیق

۱۳	پیشگفتار
۱۴	(۱-۲) مقدمه
۱۵	(۲-۲) علل پیدایش بورس اوراق بهادار
۱۸	(۳-۲) سابقه بازار سرمایه در ایران
۲۰	(۴-۲) تاریخچه ایجاد بورس اوراق بهادار تهران
۳۰	(۵-۲) چارچوب تنظیمی برای گزارشگری بموقع در ایران
۳۲	(۶-۲) سابقه و ضرورت انجام تحقیق
۳۷	(۷-۲) عوامل مؤثر بر رفتار گزارشگری بموقع
۳۸	(۱-۷-۲) اندازه شرکت
۴۰	(۲-۷-۲) سودآوری (سود)
۴۱	(۱-۲-۷-۲) سودآوری چیست؟
۴۱	(۲-۲-۷-۲) نسبتهای سودآوری
۴۲	(۱-۲-۲-۷-۲) نسبت سود ناخالص به فروش
۴۲	(۲-۲-۲-۷-۲) نسبت سود عملیاتی به فروش
۴۳	(۳-۲-۲-۷-۲) نسبت سود خالص به فروش
۴۴	(۴-۲-۲-۷-۲) بازده کل دارایی‌ها

(ب)

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۴۵ ۲-۷-۲-۲-۵) خالص بازده دارایی‌ها
۴۶ ۲-۷-۲-۲-۶) بازده حقوق صاحبان سهام
۴۶ ۲-۷-۲-۲-۷) بازده سرمایه‌گذاری
۵۲ ۲-۷-۲-۲-۸) سود هر سهم
۵۵ ۲-۷-۲-۲-۹) ارزش اسمی سهم
۵۶ ۲-۷-۲-۲-۱۰) ارزش دفتری سهم
۵۷ ۲-۷-۲-۳) نسبت‌های بازار
۵۸ ۲-۷-۲-۳-۱) نسبت قیمت به سود
۵۹ ۲-۷-۲-۳-۲) نسبت سود تقسیمی هر سهم
۵۹ ۲-۷-۲-۳-۳) نسبت پرداخت سود سهام
۶۰ ۲-۷-۲-۳-۴) بازده سود سهام
۶۱ ۲-۷-۳) اهرم
۶۲ ۲-۷-۳-۱) ساختار سرمایه
۶۳ ۲-۷-۳-۲) نسبت‌های ساختار سرمایه
 ۲-۷-۳-۱) نسبت حقوق صاحبان سهام به کل
۶۵ بدهی‌ها
 ۲-۷-۳-۲) نسبت کل بدهی‌ها به حقوق صاحبان
۶۶ سهام

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۶۸	دارایی‌ها (۳-۲-۳-۷-۲) نسبت حقوق صاحبان سهام به کل
۶۸	نسبت کل بدهی‌ها به کل دارایی‌ها (۴-۲-۳-۷-۲)
۷۰	مفهوم اهرم (۳-۳-۷-۲)
۷۱	اهرم عملیاتی (۱-۳-۳-۷-۲)
۷۳	اهرم مالی (۲-۳-۳-۷-۲)
۷۵	اهرم کل (۳-۳-۳-۷-۲)
۷۷	عمر شرکت (۴-۷-۲)
۷۸	ماه پایان سال مالی (۵-۷-۲)

فصل سوم

متدلوژی تحقیق

۸۰	مقدمه (۱-۳)
۸۱	تنظیم مسئله تحقیق (۲-۳)
۸۲	تدوین فرضیه‌ها (۳-۳)
۸۴	گردآوری اطلاعات (۴-۳)
۸۴	جامعه آماری (۵-۳)
۸۵	نمونه و نمونه‌گیری (۶-۳)
۸۵	دلایل نمونه‌گیری (۱-۶-۳)

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۸۶	۲-۶-۳ روشهای نمونه‌گیری
۸۷	۷-۳ دوره‌های مالی مورد آزمون
۸۷	۸-۳ روشهای جمع‌آوری و منابع داده‌های تحقیق
۸۸	۹-۳ تعریف مفهومی بموقع بودن
۸۸	۱۰-۳ تعیین مدت زمان گزارشگری
۸۹	۱۱-۳ محاسبه متغیرهای تحقیق
۹۰	۱-۱۱-۳ متغیر وابسته
۹۰	۱-۱-۱۱-۳ مدت زمان گزارشگری «تأخیر گزارشگری»
۹۰	۲-۱۱-۳ متغیرهای مستقل
۹۰	۱-۲-۱۱-۳ اندازه (سایز) شرکت
۹۰	۲-۲-۱۱-۳ سودآوری
۹۱	۳-۲-۱۱-۳ اهرم
۹۱	۴-۲-۱۱-۳ عمر شرکت
۹۲	۵-۲-۱۱-۳ ماه پایان سال مالی
۹۲	۱۲-۳ روشهای آماری
۹۲	۱-۱۲-۳ تحلیل همبستگی
۹۳	۱-۱-۱۲-۳ ضریب همبستگی
۹۵	۲-۱-۱۲-۳ انواع همبستگی

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۹۶ (۳-۱-۱۲-۳) ضریب تشخیص (تعیین)
۹۸ (۴-۱-۱۲-۳) آزمون معنی دار بودن ضریب همبستگی r
۹۹ (۲-۱۲-۳) آزمون مقایسه میانگین دو جامعه آماری
۱۰۳ (۳-۱۲-۳) آزمون فرض آماری برای مقایسه واریانس دو جامعه
۱۰۵ (۱۳-۳) آزمون فرضیه‌ها
۱۰۵ (۱-۱۳-۳) آزمون فرضیه‌ها از طریق تحلیل همبستگی
 (۲-۱۳-۳) آزمون فرضیه‌ها از طریق مقایسه میانگین دو جامعه
۱۰۵ آماری

فصل چهارم

تجزیه و تحلیل اطلاعات

۱۰۸ (۱-۴) مقدمه
۱۰۸ (۲-۴) آزمون فرضیه‌ها
۱۰۹ (۱-۲-۴) آزمون فرضیه اول
۱۱۰ (۲-۲-۴) آزمون فرضیه دوم
۱۱۲ (۳-۲-۴) آزمون فرضیه سوم
۱۱۳ (۴-۲-۴) آزمون فرضیه چهارم
۱۱۵ (۵-۲-۴) آزمون فرضیه پنجم
۱۱۵ (۱-۵-۲-۴) آزمون مقایسه واریانس دو جامعه

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱۲۱ ۲-۵-۲-۴) آزمون مقایسه میانگین دو جامعه آماری

۱۲۷ جداول

فصل پنجم

نتیجه‌گیری و پیشنهادات

۱۳۴ ۵-۱) مقدمه

۱۳۴ ۲-۵) نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ها

۱۳۴ ۱-۲-۵) نتایج حاصل از آزمون فرضیه اول

۱۳۴ ۲-۲-۵) نتایج حاصل از آزمون فرضیه دوم

۱۳۵ ۳-۲-۵) نتایج حاصل از آزمون فرضیه سوم

۱۳۵ ۴-۲-۵) نتایج حاصل از آزمون فرضیه چهارم

۱۳۵ ۵-۲-۵) نتایج حاصل از آزمون فرضیه پنجم

۱۳۶ ۳-۵) تحلیل و بررسی نتایج

۱۳۶ ۴-۵) محدودیتها و پیشنهادات

۱۳۸ ضمائم (پیوستها)

۱۴۸ منابع و مأخذ مورد استفاده

۱۴۹ الف - کتابها و مقالات لاتین

۱۵۰ ب - کتابهای فارسی و پایان‌نامه‌های فارسی

فصل اول

کلیات تحقیق